

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Илиан Иванов Минков*
Икономически университет - Варна;
Професионално направление 3.8. Икономика,
Научна специалност 05.02.18 Икономика и управление (Индустрия)

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (Икономика на предприятието)“ в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Даниела Валериева Димитрова*
Тема на дисертационния труд: *Проектен подход на управление на бизнес организациите в България*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 540/08.03.2023 г. на Зам.-Ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Докторант Даниела Валериева Димитрова се е обучавала по докторска програма към катедра „Индустриален бизнес“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (икономика на предприятието)“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 488/17.03.2016 г. Обучението е осъществено в редовна докторантура през периода 23.02.2016 г. – 23.02.2019 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в общ обем от 173 страници (143 стр. основен текст) и в структурно отношение е оформен в увод, три глави, заключение, списък на използваната литература, включващ 157 източника, списък на фигурите (34 бр.), списък на таблиците (24 бр.) и приложения (2 бр.).

Темата на дисертационния труд е изключително актуална и значима за съвременните бизнес организации, тъй като работата по проекти е основен източник на приходи, което поставя определени изисквания към ефективното им управление. Във връзка с това съществуват различни предизвикателства, като: 1/ екипите по реализация на проектите са временни формирания в рамките на установената организационно-управленска структура на организацията, от което следва проблема с двойното подчинение; 2/ липсата на подготвени специалисти за реализация на целите на проекта; 3/ големият обем документация, съпътстващ цялостния процес на управление на проектите и др. Тези проблеми са още по-явни в корпорациите, където едновременно се изпълняват множество проекти, формиращи единно портфолио. От тази гледна точка възприемането на проектен подход на управление се явява промяна във философията на управление, насочена към подобряване на изпълнението и постигане на синергичен ефект от проектите в портфолиото. Това намира израз в дефинираната от автора изследователска теза, че прилагането на проектния подход на управление е задължително условие за корпорациите в условията на динамично променяща се среда. В контекста на тази теза логично произтичат целта и задачите на изследването, въз основа на които е изградена структурата на дисертацията.

Успешното адаптиране и прилагане на утвърдени добри практики като цяло е сериозно предизвикателство пред бизнес организациите от корпоративен тип в България. Това произтича от липсата на гъвкавост при необходимост от промени, консервативна управленска философия на висшите мениджъри, непознаване на съвременните методи и подходи за управление и др. Всичко това предполага затруднения при имплементирането и успешното прилагане на проектния подход на управление на корпорациите в България. В този смисъл считам, че обектът на изследване е добре подбран, а основната теза - правилно дефинирана.

Добро впечатление прави богатата литературна осведоменост на докторанта. В дисертационният труд са използвани общо 157 източника, от които 138 на английски език. Литературната справка включва използване предимно на научни произведения, издадени след 2000 г., в резултат на което теоретичната постановка е обезпечена със съвременни позиции по темата, а методологическата рамка на изследването - със силни аргументи.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основните научни и научно-приложни резултати от проведеното изследване са разположени в отделните глави на дисертацията, която е структурирана по класически образец с ясно разграничени теоретична, методико-методологична и аналитична части.

Научните постижения в Първа глава на дисертацията са резултат от проучването и систематизацията на позициите на множество предимно чуждестранни литературни източници в областта от една страна на корпорациите и корпоративното управление, и от друга страна на проектите и проектният мениджмънт. Обстойният преглед на съвременните концепции и виждания дава възможност на автора да достигне до научни резултати, по-важните от които според мен са: 1/ задълбочена класификация на проектите по множество класификационни признаци; 2/ очертаване на сходствата и различията между двете основни методологии за управление на проекти PMBOK и PRINCE 2 и 3/ аргументиране на внедряването на проектния подход в управлението на корпорациите. Разгледаните теоретични аспекти и получените резултати в Първа глава полагат основата, върху която е проектирана методико-методологическата рамка на изследването.

Методологическата постановка във Втора глава се основава на достигнатите до този момент постижения в методологичен план по отношение управлението на проекти. След запознаване със същностните характеристики и основните компоненти на методологията PRINCE 2, като предмет на изследване, е представен най-същественният резултат в тази глава, а именно методологията на емпиричното изследване в дисертационния труд, и нейната методическа рамка. Очертани са изходните условия на емпиричното изследване (обект, цел, задачи и източници на информация), използваните комуникационни средства (анкети и интервюта) и видовете въпроси, както и етапите на анализ на получените резултати. Самата методическа рамка (метрична система), включваща четири групи въпроси, цели да идентифицира основно приложението на методологията за управление на проекти PRINCE 2 в бизнес организации от корпоративен тип.

В Трета глава е апробиран разработеният методически инструментариум, в резултат на което е изпълнена целта на дисертацията и потвърдена заложената изследователска теза. Емпиричното изследване включва две части: анкетно проучване сред 40 респонденти, заемащи мениджърски длъжности, и интервю с висши ръководители от 9 бизнес организации в България, листвани на фондовата борса. Резултатите от изследването водят до две важни констатации: 1/ бизнес организациите в България прилагат собствена методология за управление на проекти и не

използват методологията PRINCE 2, което според мен не е непременно отрицателен факт, и 2/ при изпълнение на проектите се пропускат някои важни процеси и не се спазват определени ключови принципи, съдържащи се в PRINCE 2, което според докторанта води до загуба на ползи от реализацията им. Направените препоръки в края на дисертационния труд отразяват разкритите слабости и насочват към приоритетните области за подобряване процеса на управление на проекти в корпорациите в България.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертацията могат да се идентифицират някои научни и преди всичко научно-приложни приноси. Считаю, че те обогатяват съществуващите теоретични знания, методически постановки и приложни изследвания в областта на управлението на проекти и по конкретно в бизнес организациите от корпоративен тип. Потвърждавам изведените от докторанта приноси, като съм си позволил да ги представя в малко по-обобщен вид, свеждащ се до:

Първо, на базата на обстойно проучване на специализираната научна литература са систематизирани и обогатени теоретичните постановки относно прилагането на проектния подход на управление в корпорациите.

Второ, очертани са предимствата на PRINCE 2 на базата на задълбочен анализ и сравнение с други методологически подходи за управление на проекти.

Трето, разработена е методическа рамка за изследване и оценка приложението на проектния подход в бизнес организациите, с фокус върху степента на използване на методологията PRINCE 2.

Четвърто, методиката е апробирана в извадка от 9 публични компании в България, като са изведени основните проблемни области, свързани с приложението на проектния подход на управление. На тази основа са изведени насоки и препоръки за тяхното преодоляване, с оглед максимизиране на ползите от изпълняваните проекти.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е публикувал основните резултати от направеното изследване по темата на дисертационния си труд в 2 самостоятелни статии (1 под печат) и 3 самостоятелни доклада, представени на научни форуми. С това са изпълнени минималните национални изисквания, заложи в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е представен във вид, който отговаря на изискванията, като отразява в обем от 29 страници съдържанието на дисертационния труд и постигнатите основни научни и научно-приложни резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд е разработен на високо научно равнище, с много добър стил на изложение, но въпреки това към докторанта могат да се отправят някои бележки и препоръки, основно по Първа глава, както и да се зададат няколко въпроса, по които може да се дискутира:

1. Възможно е задачите на дисертационния труд в Увода (стр. 6) да бъдат по-прецизно формулирани и балансирани по отделни глави на разработката.

2. Материалът за класификационните системи на стр. 38 и 40 ми се струва излишен. Вместо него, много по-целесъобразно би било да се коментират отделните класификации на проектите, като се изведат техните положителни страни и недостатъци.

3. Първа глава е поднесена в твърде „учебнически“ стил, като липсва критичен анализ на цитираните позиции на авторите по дискутираните въпроси. Този подход намалява потенциала за генериране на теоретични приноси в дисертацията.

4. Събраната емпирична информация чрез анкети и интервюта дава възможност за много по-мощен анализ, чрез използване на инструментариума на статистиката, отколкото действително осъществения в Трета глава.

5. Резултатите от изследването показват, че респондентите имат достатъчен опит с приложението на методологията PRINCE 2 (44 %) и въпреки това демонстрират сериозно непознаване на нейните процеси и принципи. Кои са причините за това? Задължително ли трябва да се следва тази методология, за да се достигне до постигане на проектните цели?

6. Съществува ли, според докторанта, връзка между характера на корпоративната култура от една страна, и начинът по който се изграждат екипите по проектите и тяхното изпълнение, от друга? В какво се изразява тя и как се отразява върху резултатите от изпълнението на проектите?

8. Заключение

Дисертационният труд на докторант Даниела Валериева Димитрова е завършено самостоятелно научно изследване, посветено на ясно

дефиниран, значим и актуален научен и приложен проблем. Поставените цел и задачи на изследването са успешно изпълнени, в резултат на което са постигнати резултати с научен и научно-приложен характер. Считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане, и на вътрешните нормативни документи на УНСС гр. София за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

Поради това, с пълна убеденост давам **положителна оценка на дисертационния труд** на тема „Проектен подход на управление на бизнес организациите в България” и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Даниела Валериева Димитрова ОНС „доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (икономика на предприятието)”.

09.05.2023 г.
гр. Варна

Подпис:
(доц. д-р Илиан Минков)